

F A N G

п е п т р ѣ

ІНДІЯ, ІНДІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРЪ.

№ 11.

ЖОЇ, 15. МАРЦІЙ.

1851.

REICHSZEITUNG decpre ДЛТРЕБЪЦІОНЕА: дп каре літвъ съ се пропнпъ стiпделе дп скoале.

„Кънд вине ворва, зiче ачест жэрвал тiнiстриал, de a сe хотъръ, дп каре літвъ съ се пропнпъ штiпделе дп скобле, се рiдiкъ челе тай тарi грэвтъдi. Длпайлте дпсъ de a фаче брекаре хотъре дп прiвiнца ачеаста, тревве съ льтн дп консiдеръцiоне длптардiре скобелор: дп елемептаре, тiжлоchийшi фалте.¹⁾“

„Скопя длвъдътврэ елемептаре, есте ка съ се дллеснеаскъ ла дп пытер кът се поте de маре de омепi тiжлоchоле тай de пеапъратъ треввiпdъ спре а'шi къштiга длтълe кiпопштiпde треввiпchо- се ла tot отвл крещтiн шi сочiл.²⁾ Іар ачеаста

¹⁾ Adeкъ: дп скобле комiпале, скобле реале шi цимпасiале, шi дп зiпверсiтъдi.

²⁾ Скобеле комiпале съпt шенiтe пептрэ ко- пiй бiтепiлор тiпчиtori, кърора нz ле дъ тъпа а цiпea пе копiй лор ла скобле тай фалте, шi а вi- те пептрэ плiгарi. Ачестiа дпшi трiмiт копiй дп вiрстъ дела 9—12 апi ла скобль пептрэ ка съ фi- веде а чiтi, а скрi шi а сокотi ш. ч. л. шi тай ку- сеашь пептрэ ка съ фiведe реледе лор. Пiпe акут п. е. не зiп дlвъдътор пеатц ка съ фiведe пе копiй рoтъпi, карi нz стiв алть літвъ декът ачеаса че аз дlвъдат о дела тiпта лор, пiпe зiк пе зiп пеатц, съ i фiведe дп літвъ петдеаскъ дп- doj—трeй апi, (къчi тай тiплi нz съпt хотъръдi а зiмла ла скблъ, чi а се окiпa кi екопоiia нiрiп- цiлор) лецеa рoтъпiаскъ! Длтребът че спор ва фаче? Ачiтi пеiпдесте поте съ i фiведe; а скрi дпсъ літвъ петдеаскъ шi а о дiпделене, нz, пiчi дlтревъ кiп дп ѿст tим; дap апоi че леце дi вa дlвъдца дlтр'о літвъ стреiп? Dечi дlтродвч-

се поте къштiга пiтai пропiпndvse дlвъдътвра елемептаръ дп літвъ матерi. Niтика п'ар фi тai контрапii скопялгi скобелор елемептаре, декът кънд чiпева ар черка съ пропнпъ дп вiцътвра елемептаръ дп вер о літвъ стреiп. Дlвъдътвра елемептаръ есте шенiтъ, ка тоi бiтепiй пъ- пъ ла чel тай din зiртъ съ се дlтптьшiпеаскъ de дiпса, прiп зiртаре ea тревве съ фiй калклатъ атът дiппъ дiспiпсiзiпеа шi чea тай славъ а ко- пiлор, кътшi дiппъ тiжлоchоле шi челе тай тiрци- пiтe але пiрiпшiлор, ea тревве съ пресiппiпъ дп зiпa шi дп алta вn тiнiтiт, дакъ есте ка фоло- сiл ei съ се дlтiпzъ пeгreshiт ла тоi de oвiшte. Dap есте дlтvederat къ касiрile, ка копiй пе лiпgъ літвъ матерi съ тай кiпопскъ шi алta (ачi нz е воръ de попоръчiпеа чea шестекатъ¹⁾ атът дп- кът съ поtъ перчене дlвъдътвра прiштаръ пропн- съ дlтr'ipsa, сiпt пiтai пiште есчepцiвiп. Dечi дп iпстiрiкiзiпеа попоралъ нz поте фi воръ de літвъ статялгi, дакъ ea нz ва фi шi літвъ кон- версьдiпеi.²⁾ Верче дlтcherkare de a o вiга шi

реа літвей стреiп дп скобеле комiпале ар зiдър- вiчi пеiпmтiт скопял лор. Ачеаста о кiпопаште Reichszeitung, пiкят пiтai къ, кът om ведea, нz сiп de ачест adeвър пetъgьdaiт пiпъ дп фiпe.

¹⁾ Kiar атестекатъ фiпd попоръчiпеа пiчi зiп копiя нz поте кiпопаште о літвъ стреiп ка пе чea матерi: прiп зiртаре шi дп скобеле комiпале зiпde попоръчiпеа в шестекатъ нz се поте дlт- r'edвчe алть літвъ пептрэ пропnпere декът чea матерi. —

²⁾ Ачi прiп літвъ конверсьдiпеi нz се поте дlпделене, алta декът чea матерi. Fiрешите къ, дакъ попоръчiпеа ва стa din пetъ, атвiчi лiт- въ конверсьдiпеi, ad: матерi, а лор ва фi літвъ

жп скблеле елементаре попорале пз ва авеа алт ефект, декът пътai съ факъ: ка копii съ пз перчепъ жпвъцътвра, шi ка скблеле попорале съ де-вiпъ детот саj жп парте пefолосiтбре.¹⁾"

„Скблеле тiжлоch се деспарт жп скбле реале шi жп цимпасiй, саj еспримъндiпe тай песте tot жп скбле пептвз вълтвра чea матерiаlь shi фoртaль. Скблеле реале²⁾ къ челе елементаре се потрiвеск жптр'атгъ, къ жп ачеаста ка shi жп ачелea лъ-къя de фрпти eстe овiеptвz жпvъцътвre, птипп-да жпсъшi каре се пропiпe, пе лъпгъ каре фор-та eстe за че пътai de adoa тъпъ. Жп скблеле реале тай пресiпs de тбтe се чere, ка въпoштiп-дelle текпiчe, кoмepчiale sh. ч. л. съ се пропiпъ жптр'ип метод кът се ва пътea тай къ темеiв, shi тai вшор de жпцелес. Къ ачеаста лъпъ пз zичет (R. Z.) къ, дакъ песте tot жп плаnъl de iпстrik-ципe аl скблелор реале с'аj приiпt лiтвiе челе поe, съ рeтъпъ пе din афаръ чea цертапъ ка запа че eстe лiтva стaтвлъ;³⁾ чi zичet къ лiтva цer-тапъ, аколо вndе ea eстe streiпъ⁴⁾ попоръцiпi, съ пz фiп лiтva пропiпperеi, shi ачеаста tot пеп-твз ачелe въпoшte че le am adвe la скблеле еле-ментаре."

„Adeverata сферъ пептвз вълтвra лiтвiе de стат o гъсiн noj (R. Z.) жп цимпасiй. De скбле аl цимпасiвz песте tot с'аj лъпъ вълтвra чea фoртaль. Къпoштiпdelle че се къштiгъ жп цимпасiз

статвлъ, shi дакъ попоръцiпiе a пeтцъ, пz ziche пимене съ пz се баue жп скблеле лор лiтva стaтвлъ.

¹⁾ Съвскрim.

²⁾ Скблеле реале съпt мените тай къ сеашть пептвз копii каpи с'аj хотърът съ се факъ пeгоци-тори, фaбрiкaпdi, мeстeръ, inдiстриаш sh. ч. л.

³⁾ Shi noj свiпtem de ачеастъ пърре: ка лiтva пeтдеаскъ съ пz лiпсеаскъ pичi dekst дiп скблеле реале, къчi каре пeгоцитор саj inдiстриаш пz i въпoшte трeбiпца жп Австрия? Аша! съ пz лiпсеаскъ din скблеле реале; ea лъпъ съ се жп-веде ка верiкаre лiтвъ поe, ба noj врeт тай твълт, съ фiп стiпd iпвiгat; пътai съ пz се пiпъ ка лiтвъ de iпстrik-ципe жп вер o скбле реалъ вndе скбларiй, пefiпd de оriципъ пeтдеаскъ, пz o въпoшte дела твълт, shi ачеаста кiар пептвз въпoшtеле че le adвe Reichszeitung жпсъшi.

⁴⁾ Лiтva цerтапъ ва фi streiпъ жп tot локъл vndе попоръцiпiе пz ва фi цerтапъ, ва фi strei-пъ вер vndе пz e матерpъ.

п'аj терiтвz лор жп вер o апiкъцiпe практiкъ, чi жп iпфлiвiца лор асвпра чeрквлъ жптрег de idei але скбларвлъ; въпoшtiпdelle цимпасiаle п'аj се факъ din скблар pичi вер vп inдiстриаш гiвачъ, пiчi вер vп доктv чi vп вълтiват жп сепсъя чel тай жпалт аl ворбe. Deчi цимпасiз aре a фache тай твълт къ тiжлоch дeкълтвr, декът къ въ-пoшtiпdelle; аша! чептвz цимпасiвz eстe стiпd iп-лiтвiе лatине, аl къртия терiт vп стъ жп сiпe ка лiтвъ, чi жп рeльдiпvoa eй кътъ aптикiтate. Da kъ дар въпoшtiпdelle лiтвiстiчe песте tot се привеск ка пiпtе aтriyvte de къпътenie aле вълтвр челеj жпалтe, shi дакъ цимпасiз eстe iпстiтutъ tenit a проквra ачеастъ вълтвr: аша vп се ка-de се лiпсеаскъ din цимпасiз лiтva каре требvze прiвiтъ ка пeблiкъ a жпpъръцiе,¹⁾ shi a кърея

¹⁾ Аша, аша съ пz лiпсеаскъ pичi din цимпасiз, съ се жпведе кът се жпвадъ лatинa, elina, ка стiпd iпвiгat; дар съ пz фiп лiтva iпстrik-ципe, лiтva eсплiкатiвъ жп цимпасiаle vndе копii пz съпt de пaпtere пeтцъ. Алiпtrелea, жптр-дeкъпdelle цerтапa de лiтвъ a iпстrik-ципe шi жп цимпасiаle, vndе скбларiй, фiпd de aхътъ пaдiп-не, пz o въпoшte дела твълт, цимпасiаle модерne вor проквra o вълтвr жпкъ shi тай п'аj дeкъ чe-ле органiсate дaпъ cистемa de тай пaпtе, жп карi — пела noj — лiтva iпстrik-ципe еra чea лatинъ. Shi ачеаста пептвз къ шtiiпdelle, цeографiа, iсторiа пaпtralъ sh. ч. л., чe дaпъ cистемa чea пoвъ съпt a сe пропiпpe жп цимпасiз, дaпъ чea вeke сe прозpлеad жп скбле тай жпалтe; vndе дакъ а-жпщеas скбларвл, дaпъ чe жп цимпасiз с'аj фi фre-кat къ лatинa жп vпc de тай твълт an, era жп старe, оркът, a пeрчепе пe проfесор пропiппd шtiiпца жп лiтva лatинъ, shi a сe eспримa шi жп-съшi жп ачеa лiтвъ. Жптревъt акт: чe прeгъ-тире се фache скбларвлъ жп цerтапa, жпaпtе de a i сe пропiпpe лъj шtiiпdelle жп ачеастъ iдеошъ streiпъ?.. Съ лъпъt акт p. e. vп копii рoтъп каре aхътъ din скблеле прiшare, vndе жпсъшi дaпъ R. Z., лiтva iпстrik-ципe a трeбiпt съ фiп a попоръцiпiе, съ'а въгъt жп клас I. de цимпасiз; съ жпcheapъ profесорv пeатцъ aхътъ пропiпpe цeографiа, aрiтmetiка, iсторiа пaпtralъ жп лiтva цerтапъ (Hoсhdeutscf), eсплiчeиt граматiка лatинъ tot жп лiтva цerтапъ; съ'а тречеш жп II, III shi аша тай жпкоlo, vndе perifеriя шtiiпdелor сe tot тай лъпеште, пропiпp'ile, eсплiчeиt profесорv tot

къпощтінцъ ѝ чеа таї таре парте а Австріеі ші пътъ актъ п'яй ліпсіт пічі впії от квітіват. Літва церманъ дар тревве неапърат съ се къпринъ ѡп черквя ствдійлор цімпасіале din Австріа.“

„Noi (R. Z.), кънд ам верйт de спре цімпасіале din Тріест, ам демвстрат, къ літва церманъ п'ямаі аша се ва п'ятеа љивъца към се каде, дакъ са се ва въга ѡп цімпасії п'яптаі ка овіент, чі ка идеомъ, ка літвъ ѡп каре съ се пропіпъ ѡпвъдътра цімпасіалъ.¹⁾ D'ачі ар ьрта актъ къ літва інстрекціонеі пела тóте цімпасіале Австріеі ар тревве съ фі щеа церманъ²⁾; ѡпсъ гъвербл, дакъ

жл ачеастъ літвъ стреіпъ греа..., апоі дніпъ опт апі съл п'япет съ dea есаменъ аша п'яйтіт de матрітате — ші тіжлок таї секвр, ка съ казъ ла ачеаст есамен чеі таї твлії din къді п'яй авт по- рочіреа а се паште п'япді, п'яді тревве!

1) Негът къ літва церманъ съ п'я се п'ять ѡп љивъца перфект фінд п'ятаі овіент овлігат іар п'я літва інстрекціонеі ѡп цімпасії, къчі атепчі пічі літва латіпъ, каре кіар дніпъ zica жърпалявлі, есте чептвд цімпасіалъ, п'я с'ар п'ятеа љивъца към се каде фінд п'ятаі овіент, ші атепчі ші пептръ літва латіпъ с'ар п'ятеа претінде, ка са, спре а се п'ятеа љивъца перфект, съ се ѡптрідъкъ ка літвъ de інстрекціоне; іар о асфел de претенсіоне п'ятаі обснріанії карі іввеск ѡптвперекъл ар таї п'ятеа фаче ѡп zioa de астъзі! Dінкооптъ п'я съптем адъпк конвіоні, къ літва церманъ, въгатъ ѡп цімпасії ка ствдів овлігат ѡп тóте 8 класеле, се п'ятеа љивъца ѡп кърс de 8 апі лікъ таї перфект декът кънд еа ар фі літвъ есплікатівъ, дакъ п'ятаі се ва пропіпне п'я de ѡп професор церман de паштере, каре таї ѡптыів аў љивъцат о деда тѣтъ са ші п'я бртъ din граматікъ, чі de ѡп професор вън (de опішіпеа de каре съп ші сколарії,) каре а љивъцат літва церманъ п'ятаі din граматікъ; къчі п'ятаі ачеаста штіл din пропріа есперіпдъ а љивінде къ сколарвл пецирман ка ші дън- съл грехтъділе песте каре дънсъл аў трекът одатъ. — Кътре ачеаста R. Z. ачі се паре а къфблда, п'яте din adinc, вън концепт къ алтвд; къчі не кънд еа таї със чере съ се љивеце ѡп цімпасії літва церманъ, към се љивацъ ші щеа латіпъ, ка о kondіціоне неапъратъ а квітіреа челеі ѡпталте, таї жос апоі о претінде de базъ а інстрекціонеі цімпасіале.

2) Азъї аколо! Тот аша п'яте съ ьртеже ші

ар вреа съ о ѡптрідъкъ претвіндenea, ар да пе- сте твліе фелбрі de ѡппотрівірі каре парте din темеіврі de дрепт, парте din темеіврі полігіче тревве съ ле къпоскъ, де време че п'я тóте цім- пасіїле се дотеаъзъ de стат.¹⁾ Дечі тот че е de фъкет есте, ка съ се дестінгъ ѡптрє ціпетвіріле вп- де предомпешіт о алтъ літвъ сінгвръ, ші ѡптрє ачелеа ваде тододать се ворвеште ші п'япешіт²⁾ чеа че се рекомп'ндъ ші ѡп прівінца скблелор по- порале ші реале.[“]

„Аколо адекъ зnde цермана е стреіпъ,³⁾ съ се кончедъ а се пропіпне ѡпвъдътра цімпасіалъ

пептръ латіна, ба ші пептръ еліна, ка, адекъ, дакъ еле п'я се пот љивъца перфект in цімпасії фінд п'ятаі овіенте съ се ѡптрідъкъ де літвъ еспліка- тіве. „Къпощтінделе че се проквръ ѡп цімпасії терітза лор ив'я аў лі вер о амлікіцівне практи- къ ш. ч. л.“ о зіче R. Z. „Къпощтінделе літві- стічє съп атрівіте печесарії але квітіреі челеі ѡпталте челе проквръ цімпасії п'ял. цермана літвъ“ Къ че квівът дар RZ. съ претінгъ пептръ вна таї твлі декът пептръ алта? Ня квітва пептръ къ літва п'явлікъ, оффіціаль, парламентаръ а статвлі ѡп- трег?... Дакъ е аша, пептръ че RZ. ші тоду ѡлтра- церманії, каре ар вреа съ церманізезе п'я тóть літвіа, п'я се твлідътеск къ ачеаст прівіледів че літва лор ѡп аре къ преждідів челоралте літві din Австріа? Ня е дестял тотів, съ п'я зічет сіль тораль, пептръ лъціроеа літвъ цермане, ка фъръ къ- пошигъдіа еї п'япене п'я боте оквна пічі чеа таї тік пост кіар лънгъ кътінга пъріпділор ля? . Дечі съ воіаскъ а въга літва церманъ ші ѡп цімпасіїле зnde конісідеръдівне літва попорвлів; къ алте ворве, попоръдівнеа пецирманъ, ѡп тіжло- къл къреіа се вор афла цімпасії дотате de стат, съ ресквіппер е ажіторвл прійтіт къ скъдереа кві- тіреі філор съ!

1) Adektъ: ѡп цімпасіїле дотате de стат съ се ѡптрідъкъ літва церманъ de есплікатівъ, фъръ а се ля ѡп конісідеръдівне літва попорвлів; къ алте ворве, попоръдівнеа пецирманъ, ѡп тіжло- къл къреіа се вор афла цімпасії дотате de стат, съ ресквіппер е ажіторвл прійтіт къ скъдереа кві- тіреі філор съ!

2) Ачі е ачі! съ лътм амінте!

3) Репетът: літва п'япешіт е стреіпъ вер зnde п'я ва фі матерпъ.

Жи літва дереї,¹⁾ din контръ жи черквіле къ по-
поръдівпеа аместекатъ,²⁾ de време че жи ачестеа
пепірата еї треввіндъ есте ші пъпъ актъ ре-
къпосквтъ, се поте житпне цертана ка літвъ а
інстрвкцівпе фъръ съ житітпне вер о контръдік-
цівпе жисетпнѣ. Асеменеа ші жи локвріле вп-
де пе лъпгъ алта ші цертана есте жи всъ, ea a-

¹⁾ Форте вине!

²⁾ Ачи R. Z. не іа къ стъга че таї със не ай-
дат къ дрепта. — Маї житъв термінъл попоръ-
дівпеа аместекатъ есте вагъ, еластікъ, дипло-
матікъ. № штім din че попоре аре съ філь амес-
текатъ попоръдівпеа, жи каре цертана съ се поте
житпне de літвъ інстрвктівъ фъръ житпотрівіре,
пептръ къ жи асеменеа попоръдівпе с'ар фі къп-
осквтъ ші пъпъ актъ пепірата еї треввіндъ: din
пептді ші din алт брекаре попор, саў din попоре
пічі впвл пеатцъ? — Фінд попоръдівпеа аме-
текатъ din пептді ші din алт брекаре попорв аз-
стріакъ, ачест попор поте съ філь жи тажіорітате,
саў жи тіпорітате орі деопотрівъ ла п'ятер къ
пептді копловіторі; жи тобе касвріле, житрвд-
къпдесе цертана de літвъ інстрвктівъ п'ята пеп-
тръ къ попоръдівпеа е аместекатъ къ пептді, ко-
пій попорвкі къ пептді житпревпъ колоквіторъ пе
вор перчепе житвъдътра пропвсь житр'о літвъ
лор пекъпосквтъ, ші пептръ дъпшій се житътпль
чеса че a zic R. Z. таї със къ: „Nimika пе поте
фі таї контрапрів скопвлі сколелор елементаре
(ші реале,) декът къпд чіпова ар черка съ пропв-
пъ житвъдътра прітаръ жи вер о літвъ стрейпъ.“
Фінд попоръдівпеа аместекатъ din попоре пічі
впвл пеатцъ: каре літвъ съ філь а інстрвкцівпе?
Тот чеа цертапъ?.. атвпчі пагвва житвъдътпреа
ар фі ждоіатъ.

Дече RZ. житр'о каось атът de житпортантъ ка
ачеста п'япс о регвль (ата ле п'ятерште ел) таї
пречісъ, таї дреаптъ, таї консонъ промісівпілор
жвалте, каре съ пе недрептъдеаскъ пе пічі о пар-
те, пічі пе тіпорітъдъ! Н'ар фі бре таї дрептъ:

„Літва інстрвктівъ жи сколе съ філь літва
тажіорітъді.“

Саў алта ші таї дреаптъ:

„Літва інстрвктівъ жи сколе пептръ фількаре
попор съ філь чеа матерпъ?“

№ кътва пе R. Z. п'ял ар фі тыат каів а гъсі
піште регвле таї дрептъ? Аша! Dar dela лецві-
тор ші жадіквтор інтересат съ п'аштепді леце ші

тът жи сколеле попорале кът ші жи челе реале ва
фі лішва інстрвкцівпе, къчі жи ачесте касврі по-
ствлатвлі de таї със 'de a фі de тоді жицелеасъ
житвъдътпра, се фаче дествл. №тai съ пе феріт
ка пе кътва, пріп фікцівпе че квфвндъ тарціпіле
літвей къ але адіністрвдівпе, съ аплікът ші а-
коло регвле ачестеа вnde жоквеште вер о по-
поръдівпе пептесккатъ. Пептръ ачеса къ d. e.
Боєтіа ка tot есте локвтіг de попоръдівпе каре
ворвеште парте пептеште, парте чехесте, пе фаче
треввіндъ ка съ філь інстрвкцівпе-пептесккатъ жи фі-
каре сат ал ачестеі дери. Чі таї въртос ар тревві
стръпс лгат жицедере жицкът пептръ сколеле попора
ле, ка че літвъ есте жи всъ ла комвпъ, іар жицкът
пептръ челе реале ла попоръдівпе черквзі, ші
п'ята аколо вnde попоръдівпе ар фі тестекатъ
ва авеа цертана преферіндъ. Се жицелеасъ de cine
къ гъверпвл ва жицлі dopindъ ачелей попоръ-
дівпі каре сінгвръ ар пофті съ аібъ сколе елемен-
таре цертана.“¹⁾

Жи фіне пе аретас съ таї літвът жи въгаре
de ееатъ ші впіверсітъді. Маї житъя ведере
с'ар п'яреа пеінтересатвлі, къ ачи пе поте фі вор-
въ декът п'ята de літвъ цертапъ ші італіанъ
дела впіверсітъді, de време че челеалте літвъ зсі-
тате жи житърьдіа азстріакъ ав чева літератръ
п'ята жи впеле п'япіе стіпді, саў п'ял атъта ко-
пій de ворве кътъ се чере пептръ пропвпераа сті-

жадікатъ дреаптъ. Кът ар фі сілітъ тόть літвіа
а житъда пептешите, дахъ R. Z. п'ар ziche, къ жи
tot локвті вnde попоръдівпе есте аместек-
атъ, ші вnde пе лъпгъ алта се ворвеште
ші цертана, літвъ інстрвкцівпе жи сколеле еле-
ментаре, реале съ філь цертана? Двпъ ачест пріп-
чіпів есте дествл п. е. ка din 5000 локвтіорі аі
впіе комвпне 100 саў п'ята 10 съ філь пептді, съ
ворвеште пептеште, ші еатъ комвпа е тестекатъ,
цертана съ жи всъ, пріп вртаре ка цертана съ
філь префіратъ.

¹⁾ Оаре съ се афле ші асфел de попоръдівпі
фермекате?. Че таї п'ял. Dar кіар de с'ар афла
пої пе кредем, ка R. Z., къ гъверпвл ле ар жи-
цлі dopindъ. Къ de че фолос ар фі ачелей сколеле
елементаре цертана пептръ піште попоръдівпі пе-
цертана? Ші атвпчі поствлатвл че R. Z. жи п'я-
тai съ філь чеа матерпъ, че жицелеасъ ар таї авеа?

індепелор пела скобеле челе дпайлте. **Лпсь**, ждид-
кънд дпнь челе че с'аѣ жпгтъплмат дп апїй ачестї
din вртъ пела челе таї твлте впіверсітъдї din
Австрія, і се аратъ, къ пе впеле вор але префаче
жп впіверсітъдї славіче саѣ зпгаріче. Ної (R. Z.)
кредем къ Гвверпвл ва сїфері фърь а жпквръца
асеменеа допінде. Лас съ черче; de пв вор ревші,
жпкаї пв вор пвтеа жппвта гвверпвлтї, къ ачеста
аѣ жппедекат десволтареа падіональ.¹⁾ Кънд стъ-
дендї, дпнь че ар фі асквтлат вер о стїпдї проп-
пвсь жп літва падіональ, вор трече ла о впівер-
сітате церманъ ка съ жпвеце тот ачea спечіалі-
тате, ші пв о вор перчепе пропвіндсce пемдеште²⁾;
кънд впіверсітъдїле падіонале вор девені кжп-
чевта deceрte, фїндкъ тоцї, чеї че кавтъ штїпдї
темейпікъ, се дкк аколо впde о гесеск пропвіндсce
din есвбре вогате:³⁾ атвпчі фїльке ва квноште,

¹⁾ Пагвбъ къ R. Z. п'аре ачестъ констїпдїю-
сітате ші жп прівінда школелор елементаре ші
реале —.

²⁾ Нв ведем кавса пептрв каре вп стъдент, че
с'аѣ апїкат de о спечіалітате брекаре жп вер о
впіверсітате падіональ, съ пв о асквтлате жп ачеста
ппь жп фїн, ші съ фїн сїліт пептрв асквттареа
ачеліаші спечіалітъдї а се двче ла алть впіверсі-
тате церманъ.

³⁾ Каре а жпвъдат ла скблъ штів къ дела
ачел професор с'аѣ фолосіт таї твлт пе каре' ла
жпделес таї вів: д'ачеа пої сперът къ тоцї стъ-
дендї се вор двче аколо впde лі се ва еспліка
пїтїпда жп кіпвл чел таї вшор de жпделес. Дар
апої пої штім din есперїпдї, къ пе-льпгъ фїрес-
кзл дарв ал професорвлтї літва пропвпереа есте
кondїvnea пеапъратъ, ка жпвъдъторвъ съ фїн
жпделес de фїсчілі — ші ачеста есте матерна!
Е вп тіжлов веків есвітік, такіавелік, ка паді-
віле domnіtore, жалвзе de сїпретатіа лор, съ спе-
рів пе падівіле пе каре вор а ле-дїпea пврвреа
жптрв жптвперек ші жп ровів, къ штїпделе пв
се пот жпвъдa фърь пвтai жп літва лор. Аша
фїкврь фапаріодї къ фрацїї ротъвї din прїпчіпате.
Есперїпда жпсь a demaskat ачестъ ръвтате. Оре
фрапцесї, епглесї, ші кіар церманії п'єтес'ар тъп-
dpri еї къ квлтвра, къ штїпделе лор, кънд ар фі
вртмат ппь астъзї а жпвъдa тот жп літвъ стре-
пн — жп латіп?... Апої чеа че пе дпнші іаѣ
фолосіт, пе ної дече съ пе пїгвбесакъ?.. С'аѣ жп-
квіат! жпніптаре жп штїпдї съ пв аштенте пічї

къ идеома падіональ пв пote сїплін о літвъ жп
карe о твлтіme de жпвъдї аѣ квлтіват пїтїпделе
къ секолі таї жпніптate.¹⁾

ПРОВІСОРІА ЛЕДЕ КОМІПАЛЬ.

(Брмаре).

Алецереа Antictei коміпалае.

§. 58. Дпнь сївршіга алецере а комітетвлтї,
ачеста аре съ алеагъ din сїпвл съв къ тажіорітате
авсолютъ пе Antictei коміпаль че тревве съ кон-
стea din вп ждівче (Bürgermeister) ші чел пвдї
din doi консіліарі de коміпъ — жіврацї — (Ge-
meinderathе).

§. 59. Мембрї Antictei коміпалае пв тревве
съ фів рвдїці саѣ компьцідї жптрв сїпв ппь ла
адоа спідъ.

§. 60. Deceрtвndsce локвл ждівчелв саѣ алвер-
зпзіa din консіліарі de коміпъ сїпв тїпвл періо-
дї de алецере, *) комітетвл тревве жп сорок de
патрв сїптътвп съ пїшваскъ ла о позъ алецере.

§. 61. Дпнь лецигіма алецере а Antictei, ачеста
аре съ деппн прескрісвл жіврътът жпніптаре
комітетвлтї adвнат жп тъпа челві таї вътврь
тетврв de комітет; каре акт de жіврътът се а-
штерпе ла авторітатеа de черк.

§. 62. Ждічеле ші консіліарі de коміпъ тре-
вве съші аївъ локвінда лор жп дїпвтвл коміпней.

§. 63. Поствл de сїплент саѣ de тетврв ал
комітетвлтї естс песаларіат, фъръ платъ.

individ, пічї падівне, фъръ пвтai de ла пропвпереа
жпвъдътврв літва матерпъ.

1) Квпопштет, къ літва церманъ се квлтівеа-
зъ de твлт, къ аре авторі eminenzi жп тóте ра-
твріле de штїпдї; квпосчет къ ла вп тъпър есте
треввіпчіосъ спре а се таї деппні жп спечіалітатеа
ч'їш аѣ алес о, ші каре пв се пote adвче ла пер-
фекціоне фъръ пвтai дпнь ешіреа din скблъ: д'а-
чееа ші пої претіндем ка тіперї пострї съ жпв-
еце цермана ка стїдї овлігат жп тóге опт класе
але цїппасівлтї; д'ачі жпсь пв вртвазъ, къ еа съ
фів літва інстрвкцівпе, літва есплікатівъ, пв!
съ пеаопсъ de a devenі тóть інстрвкцівпе пе-
подітоаре!..

*) Adeкъ жптрв вп акт ші алтв de алецере,
чееа че фаче вп timp de треї an. Bezi §. 66. Трад.

§. 64. Дерегвълъ tot тетвръ de компъ есте дандаторат, ка, алес фиind de тетвръ ал комітетъ, de съпленте, de тетвръ ал Anticistie, саъ пептръ верче пост песаларісат ал компъ, съ пріїмасъ алецереа къзгътъ асвпры.

Дрентъ de a пъ пріїмі алецереа жл аз пътai.

a) Персополе шілтаре каре пъ се афълъ жл слж-
въ актівъ;

b) Преодъл ші дірегвъторії статвлъ;

c) Персополе каре аѣ трекът престе 60 de an;

d) Персополе каре жл чеа din врътъ періодъ de алецере аѣ фост саъ жбдіе саъ консіліаръ de компъ — пептръ проксима періодъ de але-
цере, ші

e) Персополе каре жл треѣ вна dgnъ алта врътъ-
тore періодъ аѣ фюкциопат саъ ка тетвръ de
комітет, саъ ка съплентъ — пътai пептръ про-
ксима періодъ de алецере.

§. 65. Ачела каре, фъръ а авеа вер впъл din
темеівріе ачесте de десвіновъцире, даѣ, dgnъ ре-
пеціте провокъцивні, п'ар вреа съ пріїмасъ по-
стъл пептръ каре есте алес, каде жл педепсъ de
ванъ пъпъ ла 100 фл. т. к., ші пептръ проксима
періодъ de алецере пъ поге авеа дрент піч de a
алеце піч de a фі алес.

§. 66. Комітетъ ші Anticistia се алег не треї
an. Жпainte de a трече ал треїлеа an Anticistia
прескрів о погъ алецере.

§. 67. Anticistie компнale се даѣ слживаши тре-
вінчіосъ (81,118) ла къртгіреа тревілор пъсе а
свпры. —

§. 68. Метвръ de компъ карі аѣ дрент de алец-
ре, афаръ de адспъріе алегътore пъ се пот ре-
зпі спре а фаче вер о хотържре фъръ пътai жл
касъл превъзет прії §. 72. Ші жл ачест касъ се
адспъ дееспърділ dgnъ корпоръдівні.

§. 69. Ачеле хотъръръ але ъстей леї компнale
каре прівеськ маї de апробе ші къ деосевъ ла то-
дъл, къмъ съ се трагъ жл легътътъл компнale
комплексъ маї таре de пътът, къмъ съ се коло-
нізезе, ші din ачесте колопій къмъ съ се формезе
компнale de cine стътътore, къмъ съ філь пріїмід
стрейлі жл легътътъл компнale, кътъ съ філь так-
са кътпъръреj, кътъ даjдia che fondeazъ дрентъл
de a фі четъдеans de компъ (§. 8.), се вор ста-
торі прії леї.

§. 70. Компнелор, кърора пептръ жлпрежвръ-
ріе лор локале с'ар пъреа de тревінчіа а се фаче
modifікъдівні жл ачеле леї цеперале а ле дереj,

лі с'аѣ ресерват кале дескісъ de а'ші пропшне до-
рінда ла dieta провіндіаль.

Асеменеа modifікъдівні tot пътai прії леїл
дерей се пот пъпе жл лвкрапе.

(Ва зрта).

Поесіеле Ec. Сале ч. р. цеперал de артил-
ріъ ван ал Кроадіе щі Славоніє
БАРОН де ІЕЛАЧІЧ.

съв тітлъ:

О бръ de адвчере амінте.

Пептръ de аші къштіга чіпева о къпощтіпъ
псіколоџікъ de вп върват жпесппат е пре жп-
ресант ші tot o датъ de ліпсъ асе копвінче de
сімщептеле, каре ле пътреа ачел върват ші жл
челе din тъгъ періодъ же віеџії сале.

Жпкъ жл апвл 1848 чірквла маї жл тóте жп-
пале топархіе віографіа, дескіререа віеділ, ші
каріера літераръ а Ерозлъ Іелачіч ка літвістік ші
поет. Ної австрацет астъ датъ дела персопъ, ші
фачет пътai пъвліквлъ постръ къпоскът, кътъ
съпі тітлъ de се аѣ еші жл Biena o edigisne
але ачелор поесії жл літва церташъ жптр'о бро-
шарь атъ de елегантъ, че кът се поге маї апроб-
пе къвепі стімеї азкторвлъ. Ачест опъ, доктент-
тіоріе de сімщ падіопал ші спіріт поетік, е вп про-
дакт ал жпнімії азкторвлъ, тіпъріт жл тапскріс,
Жпкъ жпainte de ачеаста къ 26 апі ші теніт пъ
жптр'о тът пептръ пъвліквлъ чел таре чітіторіе
кът пептръ черквя фаміліар.

Жпсъ фiind ръгат фъръ жпчетаре марініто-
слв азктор din партеа ревнівпей Fondвлъ жпвалі-
зілор intemеят іарші de Іелачіч: ка съ кончадъ
пъвлічітатеа поесілор сале жпніле жл фолосв
Fondвлъ, сокотеа азкторвлъ къ п'аре піч вп къвъпт
а се маї опвне ла дескоперіта ачеа dopindъ, връяд
а контрізві ші дъпсъл dgnъ пътіпъл ла жпaintarea
скопвлъ ачел філандропік. Ші аша еші жл ч. р.
тіпографіа de кърте ші стат o едідівне вогатъ
din ачеле поесії, кареа dgnъ intenціонеа азктор-
влъ с'аѣ ші консънціт din превпъ къ венітбл кърат
спре фолосв Fondвлъ жпвалізілор.

Опъ ачеста е фбрте елегант. Песте 20 віпіете
(кінгрі) маї тарі ші маї тічі dgnъ decene орії-
нале de Leander Рес, ші алте 5 помпбсе, тіпъріт
пе сковітвръ de одел de чеї маї жпсемпнаді ар-
тістъ, ші жптре ачесте се афъл ші портретъл азк-

торблвій дзінь емінента фотографій алзі Ковервайн.
Се зіче къ ачестгі артішті алзі лвкрагт твлт тімп
къ тóтъ тъиестрія са пептрз adівстареа опблвій
ачествіа ші тоці шілай прійтіт опорареле сале; къ
тóтіе ачесте спесе дурсъ, къ тóтъ елегантга adів-
старе предзял вронізреі в фбрте ефтін; фіндкъ п-
дірекціівне а. ч. р. фабріче, пымті: Klein-Neusiedler,
алз дървіт тóтъ каптітатеа de хъргіз іштаі гратіс
дл фолосыл фонблвій; ші аша ревнізреа се афль
дл старе а пэтé дефіш предзял чол таі потрівіт,
de 2 ф. м. к. пептрз 1 есемплар, авънд de скон-
ка ші къ ачеасьгъ джпрежхаре съ се джадеме
таі твлці ла квтпъраре, пептркъ деспре о пар-
те сербеште de сзвепір ла фіе че опоръторіз ал-
азкторвлвій; іар деспре алта, пептркъ се дъ філь-
кървій квтпърьторіз окасівне de а пэте ажста къ
о пецилъ жертфъ ші соргеа джвалізілор. Пе льп-
гъ тóтіе ачесте чітігорізлі пóтє квпопіше din скріе-
реа ачеаста ші спірітвл, ініма ші карактервл, пе-
ким ші джълдареа зпей джівідзваітъці птьш ла
персоналітатеа че о ведем астыгъ челеевратъ дп-
топархій. —

Се афъ de въндстъ къ комиcion ла ч. р. л.-
вреръ de кърте амъl Wilhelm Braumüller in Biena
къ 2 ф. т. и.

ЛІТЕРАТУРЪ.

Дін Пліній чел тай тъпър, каргоеа а 9. епіс-
толя а 7. Деспре фолося традбчереj, зnde че-
торівляj съj амік, дескіе реzопеле ексерчіtъреj
стівліві, традбсь шi dedіматъ азлорілор съj, de
D. Стоіка.

Мъ житретъ кът сокотеск къ с'ар къде съ ств-
diezъ кънд ештъ ретрас ѳп сінгърътате, de каре de
тълт те фолосештъ? Форте фолоситоръ е, прекъм
тълдът tot de ачеса пърере сънт, традицеря сът
din гречените ѳп латинесче, сът din латинесче ѳп
гречените: din каре ексерчий се къштигъ сплен-
доръл къвителор, тълдима фігурелор, днесширеа
експлікаціе; пріп imitarea scriptorilor челор тай
бънъл се капътъ факътатае de a invera асеміне:
din презънъ ачейа че lectorul ар скъпа din ведере,
ne traductor нъ 'л атънеште пічі одасть. Din аче-
ете се добъндеште ѳпцилецере ші жадекать. №
стрікъ ка ачейа че четештъ ѳп аша mod, се ѳп-
деленії атът de віне лвкраз ші аргументъл четіт,
ші аша се скрій, ка ші кънд аї фі рівалъл аистоги-
lui, дяпъ ачейа се компарезі челе скрісе, и в челе

четіте, ші кв о акбратең съ ле асемені впеле къ алтеле, ка съ се вадъ, че ал фъкът тв, че ел тай комод. Маре гратчларе (бзквріе) е' дакъ тв впеле; din контръ, маре рашіне, дакъ ел тóте леаі фъкът тай віне. Къте одать поате а се алеңе челе тай комбле, пріп каре жп зрмъ поуд ковърші ші челе тай алесе локрі, (din акторі). Ачеаста рівалітате есте жндръзнеадъ, жись пв істровъ, пеп-тръ къ се фаче секрет; de ші пе твлді жл відем къ ш'аѣ ляят асвръші асеміна рівалітате къ твл-ть лазъ, ковършінд кіар пе ачеа, пе карій оди-nioарь ар фі dopіт съї поатъ пштаі іміта. Поді-ші din челе зісіь, дакъ леаі вйтат, іаръші а ле ре-тракта, твлте а ле рецініе, твлте а ле трече къ відеира, алтеле а ле прескіе, алтеле а ле рескіе. Adeвърат къ о асемене жнтрепріндере есте греа ші остеңітірбө, дар къ тóте греятъділе ачесте фóрте фолосітірбө, ші аша а се жнфлъкъра іаръші din поð, ші а жноі ръвна чеа de тай пайште, ші пъръсітъ, жп fine ка ші кънд ар фі, ка съ се пшпъ пескарі шыдвлърі нозъ, жнтръ зи трыи перфент, фъръ жп-сь а се конғанды челе векі. Штіг къ актін ств-діла тъѣ чел тай алес есте de а перора; къ тоате ачесте ей пв'д, аш сұтъті жп тодеаңпа стілж а-чест чертъторій, ші ташкъторій.

Къчі: преквт фрпйтгіреа пътъпътвлві се дно-
еште пріп скітвареа варіателор сътьпътврі; аша
се ексерчіеазъ ші үспіеа постръ аквт пріп аче-
сте, аквт пріп ачеле медітадій. Её аші воі ка а-
десе орі се алеці чева din історіе, аквт воеск се
скрії епістоле кв тай таре деліценде, тай воеск
жпкъ се компи ші версврі. Къчі адесеворі се жп-
тъпълъ вре о печесітате in ораторіе, unde пз съпът
de треввінцъ атът дескіріле історіче, кът поеті-
че; юар пресквртареа, ші пврітатеа кввітелор, съ
живадъ din епістоле. Быне е къте одать а компи-
пе ші версврі, пз зік контіпзе (марі) ші твлте,
къчі ачеаста чере твлт тіти, че ацере, ші скврте
каре се dictiñgveze (deосевеаскъ) орі че оквпациі
ші гріжі. Ачеаста о пвтім жжкъріе; жпсь жжкъ-
ріле ачесте къте одать adък пз тай тікъ глооріе
de кът челе серіосе: пептръ ачееа de че се пз те
жndemn да версврі, тот пріп версврі? Къчі: пре-
квт е лъздатъ чеара, кареа фіind тоале, шідкти-
віль, артіствл чел ісккіт фаче din ea орі че вое-
ште, аквт фортеазъ пе Мардѣ ші пе каста (pea-
tinca) Minервъ, аквт имаçніеазъ пе Вінереа, аквт
пе фівл Вінереї, (Cupido, amorgul) преквт фъпть-
ніле съпте, съпте пз пвтая Фокл, чі фолосеск, ші
флорідор, ші кътипврілор de пріватъ; аша ші үе-

niea оmineаскъ съ пôте жndoi, шi жntinde прiп арte, лa тôte побiлeлe жnvъцтвr. Aша ce ексер-
чitаg, шi ce десфътаg чeй тaи тaрo оратoрo, шi
вървадi din прeзпъ ексерчitаg, шi десфътаg шi не
алдiй. Есте жnкъ de тiрат, къm прiп acemene лv-
кpърi тiнtea ce жntinde, шi ce лaсe iarpшi. Къч
iea лa сine аtорbl, вra тъпiea, жndvraprea врva-
пiтatea, жn фiпe тоате чe ce жntrevvindazъ жn
viada прiвatъ, шi жn kavzile pвylche a iepistilop.
Жn aчcтe жnкъ atъta фolos eстe къtе odatъ, ka
шi жn alte версрi, къч lьcъnd metrbrile поe-
tiche, тaи преferemt a скrie жn прoгъ, скriind тaи
въкврос aceia чe alecet kъ ar фi тaи vшor din
komperarea vnei kъ alta (a прozei kъ a poeziei).
Поате kъ aи (deсpre чe скrie) тaи твлтъ kвpo-
шtindzъ, de къtе kъtе aи сoкotit; vna пvтai am лv-
sat. Фiind kъ nв am спcс pврpea mea deсpre a-
cheea чe треввe четiг; пепtrв kъ жn epistola me
am zic, пvтai чe треввe скrie. Тv жnсь ad'цi a-
minte, ka din tot цenpl, ce aleci kъ cиргvindzъ ne
чeй тaи vvnj aвtорi прe къtе se zice. kъ: Треввe-
шte твлт съ четiг, iarp nв твлтe. Чe aвtор
съlt aceia, aша de вine e kвposkvt, шi devizat,
(хотъръt) къtе nв e тревvindzъ de вre o demon-
strare: kъ тôte aчcтe, aша de tare m'at жntine,
скriindvnd фortе ne larq epistola aceasta, kъt,
kъnd te сfytvesk kъt тревvе se стvdiezъ, 'ц am
рpнt поате tимpя de a стvdie, kъ тôte aчcтe
iea'цi vцеарile (iarpшi жn тъпi,) шi скrie cheva
din aчcтe, сaб kontiнgazъ (vрmeazъ) тaи de parte
aceia чe aи жnchenpt, фi съlttos. Din Zimбр.

ЛА О МАСКЪ.

Некъпоскетъ маскъ!
О фрpисъ тv 'тi aи dat
Шi астъ фрpисъ верде
Pe tine тe a тrydat!
Iкоap'a прiтъверi,
Cимвол преa твлт plъkvt!
Къ eшtи pъdejdea жnсьd
Прiп ast'at kвposkvt.
Dap пvтi жn чe старе
Сyrтanii am aжvps!
Kiap тv, pъdejde скvтiп
Съbt маскъ тe aи aсkvps! —

О! къtе erai фрpмбсt,
Къnd ok'цi 'тi a zimbiг,
Dap eшtи aмъцitore
Шi въz, тaи pвrъcтi.
Nimik nв e стatornik,
Шi аша шi тe aи тras,
Cимволiка ta фрpзъ
E tot чe тi a рvmas.
Act съvbenip, ne карe
Nъdejdea шi 'л лvса,
Drent cemn' de pe'ntъlpiре
Pe пiепt жn воiб pъстra.
Dap тv пъdejde скvтiп,
Чe лесне aмъцешt,
A! пvтai пvтe маскъ,
Aратъte kъtе eшtи.

Б Н С Б С П И Н!

Am' шi eб vп пvтe 'п лvтe
Къrтi din ad'цi me 'nai,
Шi 'нгр' ak'vрi жnсодiре
N'am' шtivt'; ka съ cвспiп?
Dap' de къnd' фатала сорте
De dъпcз'l' m'at deпpтat'
Nv sha'l гvst, вezl, pичi o вoиъ,
Сvпpарeа m'at вскat'.

Пепtвsh e plin' de dвrере,
Inima't' plin' de dop'
Ce'pa cimn' o 'ntristare
Iarp'n zlop' тv'nnek de pop

Шi ak'vz zeak 'ntr'a вrсitei
Къtвsh amap aсvъrlit'
Фъrь вiвъ, k'a фortvnei
Aжtорiв nв тi aж socit.

Dечi plin' de спvрапdз vвi,
La foрtвnъ, moiз rвga,
Съn въrteасkъ ротa жndatъ
Ka съ пот' iarp скvпа.

Съ тaи фiз лiвeр' odatъ,
Шi съ пот' пedжичетat'
A me dвche la 'л тeй пvтe
Dap' карe am' cвспiнат.

Тreакъ — apoи шi песте mine —
Рeй шi фoлцer' kъt va вre,
Къ фiind' лvнgt ал тeй пvтe
Ne atinc' воiб рemtъne. Бopeanz.